

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Viaa
T.a.v. het College van Bestuur
Postbus 10030
8000 GA ZWOLLE

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Contactpersoon

[Redacted contact information]

Onze referentie
42926241

Bijlagen
1

Datum 8 december 2023

Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo associate degree-opleiding Sociaal
Werk

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht bestuur,

Met de brief van 10 oktober 2023, door de Commissie Doelmatigheid Hoger
Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 10 oktober 2023, hebt u mij het
voornemen voorgelegd om de hbo associate degree-opleiding Sociaal Werk als
bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 13 november 2023, kenmerk 2023/107, negatief
geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit
besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het
hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling
macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 (hierna: Regeling), heb
ik besloten niet in te stemmen met uw voornemen om de hbo associate degree-
opleiding Sociaal Werk als bekostigde opleiding te verzorgen in Zwolle.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2, eerste
lid, van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag wel
voldoet aan het behoeftecriterium, maar niet voldoet aan het ruimtecriterium.¹

---

¹ Artikel 6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod
hoger onderwijs 2023.

Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het, als bijlage bij dit besluit meegestuurde, advies van de CDHO.

Onze referentie
42926241

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.
Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,

[Redacted signature line]

[Redacted signature block]

[Redacted line]

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
T.a.v. de Minister
Dhr. dr. R.H. Dijkgraaf
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Postadres CDHO
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres CDHO
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Onderwerp
Nieuwe opleiding
Hogeschool Viaa
Hbo Associate degree
Sociaal Werk
Zwolle

Kenmerk CDHO
2023-107

Kenmerk aanvrager

-

Datum
13 november 2023

Geachte heer Dijkgraaf,

Hierbij ontvangt u het advies van de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (CDHO) over het voornemen van Hogeschool Viaa om de nieuwe hbo Associate degree Sociaal Werk in deeltijd als bekostigde opleiding te verzorgen in de gemeente Zwolle (brief van 10 oktober 2023). De commissie heeft de aankondiging van deze aanvraag op 30 september jongstleden gepubliceerd op haar website (A23-005). De commissie heeft het dossier voor deze aanvraag op 10 oktober 2023 ontvangen. De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen. Op 19 oktober 2023 en 23 oktober 2023 heeft de commissie zienswijzen ontvangen van respectievelijk de Christelijke Hogeschool Windesheim en de Christelijke Hogeschool Ede. Op 19 oktober 2023 en 23 oktober 2023 heeft de commissie de aanvrager in de gelegenheid gesteld om op deze zienswijzen te reageren. De aanvrager heeft op 31 oktober 2023 op deze zienswijzen gereageerd. Op deze datum heeft de commissie de behandeling van het dossier hervat.

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 6.2 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Verder heeft de Regeling macrodoelmatig opleidingsaanbod hoger onderwijs 2023 van 28 april 2023, voorts te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om *negatief* te besluiten op het verzoek van Hogeschool Viaa om de hbo Associate degree Sociaal Werk als bekostigde opleiding te verzorgen in

de gemeente Zwolle. De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan criterium a, maar niet aan criterium b in art. 6 lid 1 van de Regeling. De kern van de afwijzing berust op de constatering dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat het noodzakelijk is de voorgenomen opleiding als nieuwe opleiding in Zwolle vorm te geven als aanvulling op het reeds bestaande aanbod.

1. Omschrijving van de aanvraag

De aanvrager wil de opleiding Sociaal Werk in de gemeente Zwolle verzorgen. Het gaat om een Nederlandstalige hbo Associate degree van 120 studiepunten die de aanvrager in deeltijdvorm wil aanbieden. De aanvrager wil de opleiding in het RIO-onderdeel Gedrag en Maatschappij en de ISCED-rubriek "Inter-disciplinary programmes and qualifications involving health and welfare" laten opnemen.

De opleiding is gericht op het combineren van zorg en welzijn. Hierbij zal verpleegkunde 30% uitmaken van het curriculum. Daarnaast speelt zingeving een grote rol in het programma van de voorgenomen opleiding. Het curriculum bevat vakken zoals positieve gezondheidszorg, anatomie en fysiologie. Daarnaast is er een praktijkleerlijn vormgegeven waarin vaardigheden zoals medicatie-toediening, wondverzorging en injecteren aan bod komen.

De opleiding is toegankelijk voor werkenden in het domein van welzijn en/of zorg die beschikken over een mbo-4-diploma of havo-diploma. Daarnaast is de opleiding toegankelijk voor studenten die werken binnen organisaties die specifiek aandacht hebben voor zingeving.

Afgestudeerden van de voorgenomen opleiding worden opgeleid tot sociaal verplegend professional. De aanvrager omschrijft het profiel als een welzijns-en gezondheidsbevorderaar die in staat is om zorg-technische handelingen, zoals het toedienen van medicatie, uit te voeren.

2. Analyse verwant aanbod

De aanvrager acht de volgende Associate degrees "verwant" aan de voorgenomen opleiding:

1. Sociaal Werk in de Zorg (aangeboden door vier instellingen¹)
2. Sociaal Werk (aangeboden door één instelling)
3. Social Work (aangeboden door twee instellingen)

Verder geeft de aanvrager aan dat de volgende nog niet gestarte Associate degrees ook verwant zijn aan de voorgenomen opleiding:

1. Sociaal Werk (aangeboden door drie instellingen)
2. Social Work (aangeboden door één instelling)
3. Sociaal werk in de zorg (aangeboden door één instelling)

De commissie begrijpt de term "verwant" als vergelijkbaar met de door de commissie gebruikte term "sterk verwant".

---

¹ Waar de commissie spreekt over "instelling", wordt "bekostigde instelling" bedoeld.

De commissie gaat mee met de aanvrager in de afbakening van het verwante aanbod.

De commissie is verder van mening dat de Associate degree Health and Social Work (aangeboden door drie instellingen) ook sterk verwant is aan de voorgenomen opleiding omdat deze net als de beoogde opleiding sociaal werk en laagcomplexere verpleegtechnische handelingen met elkaar verbindt in het curriculum, opleidt voor dezelfde beroepen en toegankelijk is voor dezelfde instroomdoelgroepen.

De instroom in de verwante opleidingen is in de afgelopen vijf jaar gestegen (zie Bijlage 1).

De aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een enquête onder 62 professionals in het voor deze opleiding relevante beroepenveld. De aanvrager verwacht dat jaarlijks 21 studenten zullen instromen. De commissie acht deze prognose realistisch.

3. Beoordeling criterium a

De commissie betreft ambtshalve de arbeidsmarktprognoses in het AIS van het ROA².

De aanvrager beschouwt vier opleidingstypen die zijn opgenomen in ROA's AIS als relevant voor de voorgenomen opleiding Sociaal Werk, zijnde de opleidingstypen (1) bachelor maatschappelijk werk, (2) bachelor sociaal pedagogisch werk, (3) bachelor therapie en revalidatie en (4) bachelor verpleeg- en verloskunde.

De commissie neemt de opleidingstypen bachelor sociaal pedagogisch werk en bachelor therapie en revalidatie niet mee bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte omdat hier geen sterk verwante opleidingen in zijn opgenomen.

De commissie acht met de aanvrager het opleidingstype bachelor maatschappelijk werk het meest relevant omdat hierin sterk verwante opleidingen zoals de Ad-opleidingen Sociaal Werk in de Zorg en Sociaal werk zijn opgenomen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 1, Bijlage 2).

Daarnaast acht de commissie met de aanvrager het opleidingstype bachelor verpleeg- en verloskunde ten dele relevant omdat de sterk verwante Ad-opleiding Health and Social Work hierin is opgenomen naast vijf niet en nauwelijks verwante opleidingen. ROA typeert de vooruitzichten in 2026 voor afgestudeerden van dit opleidingstype als goed en verwacht grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening (zie Tabel 2, Bijlage 2).

De aanvrager beroept zich tevens op de prognoses van het ROA voor de beroepsgroepen (1) sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders, (2) gespecialiseerd verpleegkundigen, (3) verpleegkundigen (mbo), (4) medisch praktijkassistenten en (5) maatschappelijk werkers. De commissie kent in beginsel meer gewicht toe aan de prognoses voor opleidingstypen omdat daarin de uitstroom uit een cluster verwante opleidingen wordt gerelateerd aan verwachte baanopeningen voor dit type afgestudeerden.

---

² <https://roastatistics.maastrichtuniversity.nl/AIS/login.aspx>

De commissie acht de beroepsgroepen gespecialiseerd verpleegkundigen, verpleegkundigen (mbo) en medisch praktijkassistenten onvoldoende relevant omdat de voorgenomen opleiding studenten niet beoogt op te leiden voor beroepen in deze beroepsgroepen. Om deze reden kent de commissie geen gewicht toe aan de prognoses voor deze beroepsgroepen.

De commissie acht met de aanvrager de beroepsgroep maatschappelijk werkers relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding in aanmerking komen voor een substantieel deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals maatschappelijk werkers en specialistische sociale hulpverleners. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 3, Bijlage 2).

De commissie acht met de aanvrager de beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders ten dele relevant omdat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding slechts in aanmerking komen voor een deel van de beroepen binnen deze beroepsgroep, zoals sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders. Zij komen echter niet in aanmerking voor in deze beroepsgroep opgenomen beroepen zoals juridisch medewerkers, en notarieel en juridisch assistenten en deurwaarders. Uit de prognoses van het ROA blijkt dat er voor deze beroepsgroep grote knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening worden verwacht (zie Tabel 4, Bijlage 2).

De commissie concludeert dat de prognoses die zijn opgenomen in ROA's AIS voor de opleidingstypen en beroepsgroepen die (ten dele) relevant zijn voor de onderhavige opleiding een positief beeld geven van de arbeidsmarktperspectieven voor afgestudeerden van de voorgenomen opleiding Sociaal Werk.

De aanvrager doet verder een beroep op de prognoses voor de opleidingssubsector bachelor zorg en onderwijs in de arbeidsmarktregio's (1) Zwolle, (2) Drenthe, (3) Stedendriehoek en Noordwest Veluwe en (4) Midden-Gelderland. De commissie is van mening dat de opleidingssubsectoren zoals deze zijn opgenomen in het AIS te veel niet en nauwelijks relevante opleidingen bevatten en daardoor geen representatief beeld geven van de specifieke arbeidsmarkt waar afgestudeerden van de voorgenomen opleiding werkzaam zullen zijn. Om deze reden laat de commissie de prognoses voor opleidingssubsectoren buiten beschouwing.

De aanvrager verwijst verder naar een arbeidsmarktprognose opgesteld door het UWV³ waaruit naar voren komt dat voor de sector zorg en welzijn in 2023 een toename van 35.000 banen wordt verwacht. Dit is een stijging van 1.9%. In 2024 is de toename geschat op 20.000 banen. Dit is een stijging van 1.1%. De aanvrager vult dit aan met data uit het Arbeidsmarktprogramma Zorg en Welzijn (AZW) van het UWV⁴. Uit de gegevens op de website van het AZW komt naar voren dat de arbeidsmarkt voor sociaal werkers de komende jaren krap blijft; de verwachting is dat het landelijke tekort groeit naar 1.500 sociaal werkers in 2026 en 2.800 sociaal werkers in 2031. De aanvrager betreft tevens gegevens van het CBS⁵ over de werkgelegenheid en het aantal vacatures in het domein Sociaal Werk. De aanvrager stelt dat hieruit blijkt dat in het tweede kwartaal van 2023 de werkgelegenheid groot is en het aantal vacatures nog steeds hoog is. De commissie merkt op dat hoewel het aantal vacatures in het tweede kwartaal van 2023 nog steeds groot is (3,4 duizend vacatures), er sprake is van een daling van 10,5% ten opzichte van een jaar ervoor. De commissie

---

³ 'Arbeidsmarktprognose 2023-2024' (UWV 2023)

⁴ 'Sociaal werk, Jeugdzorg en Kinderopvang in beeld' (UWV 2022, p. 4)

⁵ <https://dashboards.cbs.nl/v4/AZWDashboard/>

merkt daarnaast op dat de vacatures voor sociaal werkers niet uitsluitend openstaan voor werkzoekenden met een diploma op Ad-niveau. Dit inachtnemend concludeert de commissie dat deze bronnen in samenhang gezien worden van een arbeidsmarktbehoefte aan sociaal werkers, waaronder mede begrepen afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

De aanvrager beroept zich op een arbeidsmarktonderzoek dat is uitgevoerd door Tien Organisatieadvies⁶ in opdracht van de aanvrager. Het onderzoek bestaat allereerst uit een enquête die is ingevuld door 23 respondenten. De namen van de bedrijven en de functies van de respondenten zijn opgenomen in een bijlage, alsmede de vragen die aan hen zijn gesteld. De bedrijven zijn gevestigd in de regio Zwolle. Achttien respondenten werken voor bedrijven met meer dan 250 medewerkers, drie respondenten voor bedrijven met 51 tot 250 medewerkers en twee respondenten voor bedrijven met 11 tot 50 medewerkers. De respondenten is gevraagd of zij denken in de komende twee tot vijf jaar behoefte te hebben aan het bijscholen van eigen medewerkers en of zij kunnen aangeven om hoeveel medewerkers het dan zou gaan in de komende vijf jaar. 13% van de respondenten geeft aan zeker behoefte te hebben aan het bijscholen van medewerkers en 78% van de respondenten geeft aan misschien deze behoefte te hebben. Uit de enquête blijkt een gezamenlijke behoefte van minimaal 29 en maximaal 50 op te scholen medewerkers in de komende vijf jaar. De commissie constateert dat de resultaten niet ontdubbeld zijn en dat niet alle respondenten functies bekleden waarin ze zeggenschap hebben over het aannamebeleid van de organisatie. Na ontdubbeling en selecteren van respondenten met relevant functies, blijven er dertien respondenten over. Deze dertien respondenten verwachten een gezamenlijke opscholingsbehoefte van minimaal 22 en maximaal 38 medewerkers in de komende vijf jaar. De commissie acht het onderzoek valide en navolgbaar. De commissie constateert dat het onderzoek blijkt geeft van een arbeidsmarktbehoefte, die volledig bestaat uit een opscholingsbehoefte, aan de voorgenomen opleiding.

Het arbeidsmarktonderzoek bestaat ten tweede uit interviews met vijftien respondenten van verschillende organisaties. De interviews hebben plaatsgevonden in de periode van maart tot oktober 2023. Het onderzoek bevat een overzicht van de namen en functies van de respondenten en de bedrijven waar zij voor werken. Er zijn ook samenvattingen van de gesprekken aan het onderzoeksrapport toegevoegd, waaruit kan worden opgemaakt dat er een gespreksleidraad is gevolgd in de interviews. Uit de gesprekken komt naar voren dat de zorgvraag groter blijft worden waardoor er behoefte is aan een nieuw soort professional waarbij verpleegkundige taken met sociaal werk gecombineerd worden. Tevens blijkt uit de interviews een toenemende arbeidsmarktcrisis. De geïnterviewden staan positief tegenover de voorgenomen opleiding. Ten slotte is aan de geïnterviewden gevraagd of zij de behoefte aan op te scholen medewerkers kunnen kwantificeren. Zij gaven gezamenlijk aan 83 medewerkers te willen bijscholen. Bij dertien respondenten is hier geen tijdsbepaling bij aangegeven. Twee respondenten hebben expliciet aangegeven dat zij gezamenlijk 12 medewerkers per jaar willen bijscholen via de beoogde opleiding. De commissie constateert dat het onderzoek valide en navolgbaar is, dat alle respondenten voor relevante organisaties werken en in een positie zijn om iets te zeggen over het aannamebeleid van de organisatie. De commissie stelt vast dat de interviews blijken geven van een arbeidsmarktbehoefte, die volledig bestaat uit een opscholingsbehoefte, aan de voorgenomen opleiding.

---

⁶ 'Eindrapport Doelmatigheidsonderzoek Associate degree Sociaal Werk – Sociaal Verplegend Professional' (Tien Organisatieadvies 2023)

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat de aanvrager heeft aangetoond dat er een arbeidsmarktbehoefte, die overwegend een opscholingsbehoefte betreft, bestaat aan de voorgenomen opleiding Sociaal Werk. De aanvraag voldoet aan criterium a (art. 6 lid 1) van de Regeling.

4. Beoordeling criterium b

4.1 Noodzaak nieuwe opleiding

De aanvrager beargumenteert de noodzaak voor de nieuwe opleiding door te stellen dat het curriculum van de beoogde opleiding zich bevindt op het snijvlak van sociaal werk en verpleegkunde en dat dit niet vorm te geven is binnen haar bestaande bachelor Verpleegkunde. Studenten leren binnen de beoogde Ad uitsluitend handelingen verrichten waarvoor geen BIG-registratie vereist is. De aanvrager beargumenteert dat het werkveld aangeeft dat de zorg op dit moment nog erg versnipperd is en dat de combinatie binnen de beoogde opleiding aansluit op de vraag vanuit het werkveld om dit te verminderen. Tevens stelt de aanvrager dat zingeving een grote rol zal spelen in het curriculum van de beoogde opleiding, ook als onderdeel van het methodisch handelen. De commissie is met de aanvrager van mening dat de combinatie van sociaal werk en verpleegkunde niet vorm te geven is binnen de bestaande hbo bacheloropleiding Verpleegkunde. De commissie merkt op dat de aanvrager afdoende heeft beargumenteerd waarom deze opleiding niet binnen het eigen opleidingsaanbod kan worden vormgegeven.

De aanvrager heeft niet beargumenteerd waarom de beoogde vernieuwing niet vormgegeven kan worden binnen verwante bestaande opleidingen van andere aanbieders. De commissie heeft vastgesteld dat er meerdere verwante opleidingen zijn, waaronder de in Zwolle gevestigde Ad Sociaal Werk in de Zorg.

Vestiging van de beoogde opleiding in de gemeente Zwolle heeft waarschijnlijk veel negatief effect op de instroom in de in Zwolle aangeboden Ad Sociaal Werk in de Zorg. Deze concentratie in Zwolle leidt tot een negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod. De aanvrager heeft niet aangetoond dat de verwante opleidingen, zoals hierboven beschreven, niet kunnen voorzien in de vraag vanuit het werkveld die bij criterium a is aangetoond. De commissie concludeert dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat er een noodzaak bestaat om de voorgenomen opleiding Sociaal Werk als nieuwe opleiding vorm te geven.

4.2 Aansluiting instellingsprofiel

De aanvrager betoogt dat de opleiding Sociaal Werk goed past bij het instellingsprofiel vanwege het opnemen van zingeving, en met name Christelijke zingeving, in de opleiding. De aanvrager geeft aan dat het christelijke geloof verweven zit in alles wat de Hogeschool Viaa doet. Alle opleidingen die zij aanbiedt besteden aandacht aan menselijkheid en kwetsbaarheid.

De commissie stelt vast dat uit de beschrijving van de opleiding kan worden afgeleid dat zingeving een belangrijk onderdeel vormt van de opleiding en dat deze aandacht voor zingeving kenmerkend is voor het profiel van de hogeschool. De commissie concludeert derhalve dat de aanvrager heeft aangetoond dat de voorgenomen opleiding Sociaal Werk aansluit op het instellingsprofiel.

4.3 Conclusies commissie

Op grond van het bovenstaande constateert de commissie dat de aanvrager niet heeft aangetoond dat de aanvraag voldoet aan criterium b (art. 6 lid 1) van de Regeling. De commissie concludeert dat de beoogde opleiding een negatief effect heeft op de Ad Sociaal Werk in de Zorg die in dezelfde gemeente is gevestigd en daarmee de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod negatief beïnvloedt. De commissie concludeert dat de aanvrager niet heeft aangetoond waarom er noodzaak bestaat voor het vestigen van de nieuwe opleiding in Zwolle. De commissie constateert daarom dat de voorgenomen opleiding niet doelmatig kan worden geacht.

5. Afstemming en zienswijzen

De aanvrager geeft aan contact te hebben opgenomen met de Christelijke Hogeschool Windesheim over het voornemen om de beoogde Ad Sociaal Werk te ontwikkelen. Er zijn gesprekken geweest tussen de twee hogescholen waarin door de Christelijke Hogeschool Windesheim is aangegeven dat zij geen ruimte ziet voor een nieuwe opleiding binnen dit domein. Noch met latere contactmomenten via de mail, noch met een tweede overleg is overeenstemming bereikt.

De onderhavige aanvraag is door de aanvrager bij de commissie aangekondigd. De commissie heeft deze aankondiging op 30 september onder kenmerk A23-005 gepubliceerd op haar website.

Vanaf 10 oktober 2023 is op de website van de commissie kennisgegeven van het voornemen van Hogeschool Viaa om de nieuwe hbo Associate degree Sociaal Werk als bekostigde opleiding te verzorgen in de gemeente Zwolle. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs en andere belanghebbenden de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Op 19 oktober 2023 en 23 oktober 2023 zijn er zienswijzen ingediend door respectievelijk de Christelijke Hogeschool Windesheim en de Christelijke Hogeschool Ede.

De Christelijke Hogeschool Windesheim geeft allereerst aan inhoudelijk overlap te zien tussen het curriculum van de Ad Sociaal Werk in de Zorg, die wordt aangeboden in zowel Zwolle als Almere, en de beoogde opleiding van de aanvrager. De Christelijke Hogeschool Windesheim merkt op dat de aanvrager in de beoogde opleiding het brede opleidingsprofiel Sociaal Werk als leidraad heeft gehanteerd en zich wil profileren op de zorginhoud. De Christelijke Hogeschool Windesheim stelt dat dit overeenkomt met de inhoud van de opleiding Ad Sociaal Werk in de Zorg omdat zij onder andere de specialisatie "handelen in een zorgcontext" aanbiedt. Hierin komen ook zorg technische handelingen aan bod. De Christelijke Hogeschool Windesheim stelt tevens dat de uitstroom naar de arbeidsmarkt hetzelfde beroepsprofiel heeft en dat de beoogde opleiding niet opleidt tot verplegend personeel zoals de ondertitel (sociaal-verplegend professional) suggereert. Zij geeft aan dat als er behoefte is vanuit het werkveld aan dit type afgestudeerden, het bestaande aanbod hierin kan voorzien. Ten tweede stelt de Christelijke Hogeschool Windesheim dat het wervingsgebied van de aanvrager overlapt met haar eigen wervingsgebied. Zij merkt op dat de aanvrager als doelgroep specifiek studenten benoemt die werken bij instellingen die aandacht hebben voor zingeving maar dat de genoemde instellingen ook bij de Christelijke Hogeschool Windesheim bekend zijn en hier ook leerwerkovereenkomsten mee zijn afgesloten. De Christelijke Hogeschool Windesheim is van mening dat een tweede Ad Sociaal Werk in Zwolle een negatief effect zal hebben op de instroom in de eveneens in Zwolle gevestigde opleiding van Windesheim. Ten derde merkt de Christelijke

Hogeschool Windesheim op dat zij net als de aanvrager ook een brede christelijke grondslag heeft, waar mensen met verschillende levensbeschouwelijke achtergronden welkom zijn, en dat binnen de opleiding aandacht voor zingeving een belangrijke kernwaarde is. Tot slot merkt de Christelijke Hogeschool Windesheim op dat er contact is geweest over het voornemen om de beoogde opleiding te ontwikkelen waarin is aangegeven dat zij geen ruimte ziet voor nog een Ad Sociaal Werk in Zwolle omdat dit leidt tot concurrentie.

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) heeft in de zienswijze aangegeven dat zij van mening is dat de beoogde opleiding zal concurreren met de bestaande Ad Social Work, die door de CHE wordt aangeboden in Ede en in Dordrecht. De CHE geeft aan dat 13% van haar studenteninstroom in het gebied tussen Ede en Zwolle woont en dat er ook nog studenten ten noorden van Zwolle zijn die momenteel reizen naar de opleiding in Ede. Zij stelt daarnaast dat beide hogescholen een christelijke grondslag hebben en daardoor dezelfde instroomdoelgroep bedienen, namelijk studenten die de keuze voor hun opleiding in sterke mate laten bepalen door het levensbeschouwelijk profiel van de instelling of opleiding. De CHE geeft tevens aan dat de opleiding Ad Social Work voortdurend geactualiseerd wordt in samenwerking met werkveldpartners in met name Gelderland, Utrecht, Overijssel en de Drechtsteden in de zogenaamde Professionele Leergemeenschappen. De CHE noemt ten slotte dat er een goede samenwerking is tussen haar en de aanvrager op verschillende niveaus maar merkt op dat desondanks de CHE pas kennis had genomen van de beoogde opleiding door de signaleringsbrief vanuit de CDHO. Zij geeft aan daarop contact te hebben gezocht met de aanvrager, maar dat er nog geen overleg heeft kunnen plaatsvinden.

De commissie heeft de aanvrager op 19 oktober 2023 en 23 oktober 2023 op de hoogte gesteld van de inhoud van de zienswijzen en de gelegenheid gegeven om binnen tien werkdagen na ontvangst een reactie te geven. De aanvrager heeft op 31 oktober 2023 gereageerd op beide zienswijzen. De aanvrager gaat allereerst in op de inhoudelijke overlap tussen beide opleidingen. Zij geeft aan dat in het Landelijk Ad Overleg Zorg, Welzijn en Educatie is afgesproken dat er voor 30% ruimte is voor een eigen invulling binnen het domein Sociaal Werk en dat zij dit volledig invult met verpleegkunde. Dit komt neer op 18 studiepunten aan vakken verpleegkunde per jaar. De aanvrager stelt dat hiermee verpleegkundig handelen verworven zit in de gehele opleiding en niet alleen in een keuzeruimte. Het aanleren van verpleegkundige vaardigheden is een verplichte leerlijn. De aanvrager gaat ten tweede in op de centrale rol van zingeving waarbij zij aangeeft dit anders te benaderen dan de Christelijke Hogeschool Windesheim en de Christelijke Hogeschool Ede, omdat in de beoogde opleiding zingeving een fundamenteel onderdeel is van de leeruitkomsten. De aanvrager stelt tevens dat zij een duidelijke christelijke positionering heeft waardoor zingeving niet alleen als breed concept behandeld wordt. Hierdoor beoogt de aanvrager studenten op te leiden die met zingevingsvraagstukken in de praktijk kunnen werken. De aanvrager stelt tevens dat het thema zingeving terugkomt in het gehele lectoraat Zorg, er een post-hbo opleiding Palliatieve zorg wordt gedoceerd door de aanvrager en er een minor Zingeving bestaat. Ten derde gaat de aanvrager in op de instroomdoelgroep en de uitstroom naar de arbeidsmarkt. De aanvrager stelt dat zij zich op twee onderdelen onderscheidt van de indieners van de zienswijzen: door de christelijke grondslag en door een aanvullend curriculum te bieden binnen het domein Sociaal Werk, waarbij de inhoud van de opleiding een weerspiegeling is van de vraag vanuit het relevante werkveld in het wervingsgebied. De aanvrager stelt dat zij met deze opleiding andere en nieuwe professionals aanspreekt.

De commissie stelt voorop dat zij voorstander is van een goede samenwerking tussen de instellingen en betreurt dat de afstemming voorafgaand aan de indiening van de aanvraag niet heeft geleid tot een voor alle partijen bevredigende uitkomst. De commissie stelt vast dat de opleiding Ad Sociaal Werk in de Zorg van de Christelijke Hogeschool Windesheim dezelfde regio bedient, zowel wat betreft de instroomdoelgroep als de arbeidsmarkt. Het feit dat de voorgenomen opleiding voor 30% aandacht besteedt aan verpleegkundige handelingen, neemt niet weg dat verpleegkundige handelingen eveneens onderdeel uitmaken van de opleiding van de Christelijke Hogeschool Windesheim. Dit leidt ertoe dat de arbeidsmarktprofielen van afgestudeerden van beide opleidingen sterk overeenkomen. De commissie merkt op dat denominatie geen onderscheidend toetselement in de Regeling vormt en dat zingeving onderdeel uitmaakt van zowel de bestaande als de beoogde opleiding. Daarmee zijn beide opleidingen interessant voor studenten die veel waarde hechten aan zingeving in hun werk. De commissie merkt tevens op dat de Christelijke Hogeschool Windesheim aangeeft dat beide hogescholen samenwerken met dezelfde werkveldorganisaties in de regio. De commissie verwacht dan ook dat realisatie van de beoogde opleiding in Zwolle een negatief effect zal hebben op de instroom in de Ad Sociaal Werk in de Zorg bij de Christelijke Hogeschool Windesheim.

Conclusie

De commissie concludeert dat de aanvrager wel een arbeidsmarktbehoefte heeft aangetoond maar niet de noodzaak om de voorgenomen opleiding op deze locatie aan te bieden. De voorgenomen opleiding heeft naar verwachting onevenredig nadelig effect op de instroom in het bestaande onderwijsaanbod in Zwolle. Hierdoor is er regionaal geen ruimte om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Gelet op het voorgaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om *negatief* te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage 1: Afbakening verwant aanbod (Bron: DUO, peildatum 1 oktober)

Opleiding	Instelling	'18-'19			'19-'20			'20-'21			'21-'22			'22-'23			
		VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	VT	DT	DU	
Ad Sociaal Werk in de Zorg (80120)	Christelijke Hogeschool Ede (25BA), Dordrecht			39			61				51				64		88
	Christelijke Hogeschool Ede (25BA), Ede			47			55				64				57		88
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Almere		14		38				26				42				33
	Christelijke Hogeschool Windesheim (01VU), Zwolle		106		61	159	16	111	136	22	79	155	35	103	128	19	
	Hanzehogeschool Groningen (25BE), Groningen								28			24				19	
	Saxion Hogeschool (23AH), Enschede								7			27				60	
Ad Sociaal Werk (80140)	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB), Nijmegen		63		115		6		132	47		128	62		150	87	
Ad Social Work (80145)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch		7		74				78			89			67		
	Avans Hogeschool (07GR), Breda		36		83				80			97			86		
Ad Health & Social Work (80147)	Avans Hogeschool (07GR), 's-Hertogenbosch	60			59			94				116		131			
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Roosendaal	41			49			75				76		90			
	HZ University of Applied Sciences (21MI), Vlissingen											21	1		30	3	
	Hogeschool Utrecht (25DW), Amersfoort											34		52	31		
Totaal eerstejaarsinstroom		101	226	86	169	469	138	280	487	184	305	583	219	376	604	285	

Bijlage 2: tabellen arbeidsmarktprognoses (Bron: ROA, AIS)

Tabel 1. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor maatschappelijk werk

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Bachelor - maatschappelijk werk	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		7600	9	1.4	hoog
>> Bachelor - maatschappelijk werk	verwachte vervangingsvraag tot 2026		13600	15	2.4	gemiddeld
>> Bachelor - maatschappelijk werk	verwachte baanopeningen tot 2026		21200	24	3.7	gemiddeld
>> Bachelor - maatschappelijk werk	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		17800	20	3.1	gemiddeld
>> Bachelor - maatschappelijk werk	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.98				groot
>> Bachelor - maatschappelijk werk	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.98				goed

Tabel 2. Arbeidsmarktprognoses opleidingstype bachelor verpleeg- en verloskunde

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8900	9	1.4	hoog
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	verwachte vervangingsvraag tot 2026		15200	15	2.4	gemiddeld
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	verwachte baanopeningen tot 2026		24100	24	3.6	gemiddeld
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2026		20000	20	3.1	gemiddeld
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2026	0.97				groot
>> Bachelor - verpleeg- en verloskunde	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2026	0.97				goed

Tabel 3. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		29700	11	1.8	erg hoog
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte vervangingsvraag tot 2026		27100	10	1.6	laag
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	verwachte baanopeningen tot 2026		56800	21	3.3	gemiddeld
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.863				groot

Tabel 4. Arbeidsmarktprognoses beroepsgroep maatschappelijk werkers

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Maatschappelijk werkers	verwachte uitbreidingsvraag tot 2026		8900	11	1.8	erg hoog
Maatschappelijk werkers	verwachte vervangingsvraag tot 2026		7300	9	1.5	laag
Maatschappelijk werkers	verwachte baanopeningen tot 2026		16200	20	3.2	gemiddeld
Maatschappelijk werkers	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2026	0.841				groot